

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

B. V. D.

[Handwritten signature]

Aan Zijne Excellentie
de Minister-President,
Klein 1813 no.4,
te

MP

's-GR A V E N H A G E.

[Handwritten initials]

t.a.v.

Bijlage(n): 1.

- 2 NOV. 2001
Deze rubricering is
beëindigd na 30 jr.

[Handwritten signature]

Uw brief van:

Nr 971.187

4

Onderwerp:
Studentenoppositie aan het begin
van het academisch jaar 1969/1970.

's-Gravenhage, 8 oktober 1969
President Kennedylaan 25

Hierbij heb ik de eer Uwe Excellentie een rapport aan te bieden
betreffende bovengenoemd onderwerp.

HET HOOFD VAN DE DIENST

[Handwritten signature: A. Kuipers]

drs. A. Kuipers

Behoort bij brief no. 971.187

Ex.no. 2.

Dit exemplaar bestaat uit 4 bladzijden.

DE STUDENTENOPPOSITIE AAN HET BEGIN VAN HET ACADEMISCH JAAR 1969/'70

Hoewel er zelfs gedurende de vakantiemaanden in werkgroepen van studenten aan een aantal universiteiten - bijvoorbeeld te Nijmegen, Utrecht en Amsterdam - voortgewerkt is aan de precisering van de standpunten van de studentenoppositie en aan de theoretische voorbereiding van de activiteiten in het komende academisch jaar, zijn er toch tal van aanwijzingen, dat in de studentenbeweging als geheel voor het moment een gevoel van malaise overheerst. Vooral de grotere studentenorganisaties blijken een moeilijke tijd door te maken.

Tijdens het in juni gehouden 11e congres van de studentenvakbeweging is feitelijk reeds de conclusie getrokken, dat de rol van deze organisatie landelijk gezien is uitgespeeld en het zwaartepunt van de activiteiten in "autonome basisgroepen" of "communes" in de verschillende universiteiten zou moeten komen te liggen. (Over de toekomst van de SVB wordt mogelijk op een dit najaar te houden organisatorisch congres nader beslist.)

In kringen van de Nederlandse Studentenraad - op bestuursniveau praktisch in handen van de SVB - begint men eveneens te twijfelen aan de effectiviteit van de NSR als landelijke organisatie, aangezien alle pogingen tot coördinatie van de lokale actiegroepen ("via seminars per studierichting, contacten met secretarissen van grondraadsbesturen, visitaties van de grondraden, via mailing" etc.) tot nu toe zijn mislukt.

De "Raad van Vijftig", het contact- en controle-orgaan van de NSR, van waaruit de formele verbindingslijnen lopen naar de grondraden van de universiteiten, staat op het punt te worden geliquideerd, aangezien er geen enkele activiteit meer van uitgaat. In plaats daarvan wil men (nogmaals) naar een nieuwe figuur, waarbij het NSR-bestuur maandelijks direct met de vertegenwoordigers van de grondraden overleg pleegt, zonder dat men overigens de illusie blijkt te hebben, dat men op het doen en laten in deze grondraden veel invloed zal kunnen uitoefenen.

Tijdens een onlangs te Utrecht gehouden NSR-vergadering heeft men zich daarover althans nogal pessimistisch uitgelaten.

Een aantal NSR-functionarissen is door deze gang van zaken duidelijk gefrustreerd: zij zien zichzelf nog slechts als "bureaucraten, belast met de productie van rapporten en verklaringen, maar zonder enig "werkelijk contact met de grondraden". De links-radicalen clan, voornamelijk afkomstig uit de SVB, theoretiseert onvermoeibaar voort. De meer gematigden echter blijken met een gevoel van wrevel de activiteiten te volgen van deze "radicale SVB-SBK-lieden die in de NSR de dienst uitmaken, maar alle vergaderingen doen verzanden in eindeloos en onvruchtbaar getheoretiseer" (aldus een van deze gematigden) en, zo verwacht men, ook in de nieuwe constructie het periodieke overleg met de grondraden met hun "gepraat" zullen doen mislukken.

De oppositie onder de studenten tegen de radicalen schijnt sterker te worden. In Amsterdam zou de voorzitter van de ASVA,

zulke figuren als reeds geadviseerd hebben zich wat meer op de achtergrond te houden om de studenten niet al te zeer te prikkelen, terwijl onlangs zelf te kennen zou hebben gegeven, dat de studentenoppositie haar tijd gehad heeft en geen gehoor meer vindt bij een groter publiek.

Hoewel het nog te vroeg is voor meer definitieve conclusies, is zoveel wel duidelijk, dat de studentenbeweging op het moment landelijk zwak georganiseerd is en - hoewel er agitatie-objecten te over zijn - niet in staat is zich daarop in gecoördineerde acties te concentreren. In lokale actie- en werkgroepen wordt voornamelijk veel gepraat; het contact met de gematigde meerderheid schijnt evenwel moeilijk te handhaven te zijn. Deze meerderheid is tamelijk apathisch.

In een analyse van de huidige situatie in de studentenwereld, gedistribueerd tijdens een recent gehouden NSR-seminar in Nijmegen, wordt over deze apathie en de machteloosheid van de studenten-agitatoren het volgende opgemerkt:

----- "Deze apathie (gedoeld wordt op de situatie in 1968) was het gevolg van het feit, dat acties als die in verband met de Olympische Spelen in Mexico en de bezetting van de Aula in Nijmegen, geen oplossing hadden betekend voor de verbreding van het protest, noch een oplossing van het kader-, scholings- en organisatievraagstuk. Tijdelijk konden buiten of binnen de universiteit belangrijke solidariteitsgolven worden gewekt, maar golven hebben de gewoonte na een korte periode weg te ebben, waarna een periode van dood tijd intreedt.

De studentenoppositie kwam na oktober (1968), waarin een 'manische uitbarsting' plaats had, in een langdurige depressie.

De korte oplevingen op verschillende faculteiten, waar autoritaire hoogleraren met succes werden aangevallen, waren niet in staat deze depressie te doorbreken: het SVB-kader stond buiten deze actie en had er, vanuit de theorie van de repressieve tolerantie en een conceptie van het monopolie-kapitalisme als een gesloten, haast metafysisch systeem, slechts medelijden voor over: de faculteitsactivisten waren slechts bezig in verdekt opgestelde, maar door ideologisch geschoolde pessimisten reeds lang voorspelde technocratische vallen te lopen. Pas de gebeurtenissen in Tilburg, eind april en begin mei (1969), overigens niet door de geschoolde ideologen voorzien, doorbraken deze gesloten pessimistische visie en brachten een reeks van activiteiten in andere steden op gang.

Thans dient de vraag gesteld te worden, wat de betekenis is van deze beweging aan de Nederlandse universiteiten voor het actieperspectief op lange termijn, meer in het bijzonder voor de actiemogelijkheden in het komendenaajaar.

Juist het feit, dat na juni en na het volledig abortieve (11e) SVB-congres, ook in Tilburg weer dezelfde sfeer van verlamde actieloosheid is ontstaan, werpt daarbij de vraag op, in hoeverre deze acties na periodes van verlamming niet de zoveelste consequentieloze en theorie-loze eruptie van een nog altijd machteloze beweging zijn geweest-----"

Ter illustratie kunnen voorts nog enkele uitspraken geciteerd worden van een niet extreem-links denkende maar wel zeer actieve figuur in de studentenwereld, die in een openhartig gesprek heeft toegegeven "het ook niet meer te zien".

Bedoelde student komt in een terugblik op het afgelopen studiejaar tot de conclusie, dat het oude gezegde dat de revolutie haar kinderen verslindt ook voor de studentenacties opgaat: "elke actie vreet zichzelf op".

De studentenleiders (hij bedoelt daarmee kennelijk niet de extreem-radicalen) zijn vermoeid, gefrustreerd; de oude organisatievormen versleten. Er wordt gezocht naar iets nieuws, maar er is nog niets bruikbaar gevonden.

De corpora zijn de laatste jaren in verval geraakt. De SVB bestaat eigenlijk niet meer. De NSR kan men bezwaarlijk nog een vertegenwoordigend lichaam noemen. Hetzelfde geldt voor de verschillende grondraden. Toch "modderen" al deze groepen nog door bij gebrek aan beter. Het valt dan ook te verwachten, dat er in het komende collegejaar noch van enig reëel overleg, noch van goed geleide acties sprake zal kunnen zijn.

Er is, zo zegt hij verder, het laatste jaar inderdaad wel iets bereikt - voornamelijk als gevolg van de hardere studentenacties die "tot onze verbazing bij vele autoriteiten een onbegrijpelijke studenten-vrees hebben gewekt" (!) - maar ten koste van de NSR en de SVB, die door het drijven van de politieke theoretici en de extremisten "totaal "over de kop zijn geslagen".

Gebleken is echter, dat de meerderheid van de studenten nooit werkelijk geïnteresseerd is geweest en op het ogenblik zo zeer apathisch is, dat er geen contact meer bestaat tussen de leiders en hun achterban. De meerderheid heeft genoeg van "al dat politieke gedoe", het "getheoretiseer" en het "anarchistische gezwets". Het gevaar daarvan is evenwel, dat de extremisten meer en meer hun gang zullen gaan en bovendien met hun felle acties de rechtse tegenstroom zullen versterken zoals die nu al duidelijk te onderkennen is in de corpora.

"De meerderheid van de studenten," aldus bedoelde student, "denkt "vrij conservatief en heeft maar één wens: afstuderen. Een studenten-opstand van enige omvang is in Nederland dan ook ondenkbaar"

Dit alles betekent niet, dat er in de komende tijd geen grotere studentenacties mogelijk zijn. Plaatselijke werkgroepen kunnen, zoals in het verleden, in korte tijd worden gemobiliseerd en aan conflictstof zal het voorlopig niet ontbreken. De ontevredenheid over de "nota-Veringa", de kritiek op de justitie (een vooralsnog flauwe afspiegeling van de anti-Justiz-campagne der Duitse studenten) en de agitatie tegen de NAVO (men denke aan het voor november geplande internationale anti-NAVO-congres), kunnen gemakkelijk ook tot gebundelde acties van verschillende groeperingen leiden. In de persoonlijke sfeer bestaat er een web van contacten tussen extreme figuren in de NSR, de SVB, de "witte" BVD (Bond van Dienstweigeraars) en de SJ, die een dergelijke bundeling vergemakkelijkt. En het feit blijft bestaan, tenslotte, dat de radicalen blijven streven naar een landelijke strategie. Uit de eerdergenoemde, op het NSR-seminar te Nijmegen gedistribueerde analyse moge wat dit betreft nog geciteerd worden: "Het overal aanwezige lokaal-chauvinisme, "het zoeken naar een eigen (lokale) identiteit moet worden doorbroken, "omdat er objectief landelijke ontwikkelingen zijn, landelijke taakverdelingen, landelijke Posthumus- en Veringa-nota's etc. Dit impliceert, "dat de grondraden en de actiegroepen een landelijke strategie moeten "ontwikkelen"